



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 287/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátskou kanceláriou Weis & Partners s. r. o., Ivanská cesta 30/B, Bratislava, IČO 47 234 776, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Weis, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 4/2022, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 S 37/2022 a postupu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1S Komp 20/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 4/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“), postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 S 37/2022 a postupom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S Komp 20/2022. Sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadosťučinenie v celkovej sume 15 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je profesionálnou vojačkou, podala 21. januára 2022 na okresnom súde návrh na nariadenie neodkladného opatrenia.

Okresný súd uznesením a výzvou z 26. januára 2022 vyzval sťažovateľku na opravu a doplnenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (na zrozumiteľné označenie žalovaného, pozn.) a doplnenie skutkových tvrdení preukazujúcich právny vzťah k žalovanému. Sťažovateľka podaním 9. februára 2022 doplnila svoj návrh označením žalovaného a predložením personálneho rozkazu.

3. Okresný súd prípisom zo 14. februára 2022 vec sťažovateľky v zmysle § 40 v spojení s § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) postúpil krajskému súdu, zastavajúc názor, že predmet sporu nie je súkromnoprávnej povahy. Podľa okresného súdu na prejednanie nárokov sťažovateľky, ako to vymedzila v petite návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vyplývajúcich zo vzťahov v rámci štátnej služby profesionálneho vojaka je príslušný správny súd. Krajský súd prípisom č. k. 6 S 37/2022 z 25. februára 2022 vyjadril nesúhlas s postúpením veci a spis predložil kompetenčnému senátu najvyššieho správneho súdu v konaní sp. zn. 1 S Komp 20/2022. Podľa názoru krajského súdu vo veci sťažovateľky ide o neodkladné opatrenie, o ktorom je príslušný rozhodovať civilný súd v civilnom konaní v zmysle Civilného sporového poriadku. Uvedený prípis s vysloveným nesúhlasom s postúpením veci bol sťažovateľke doručený 14. marca 2022.

4. Sťažovateľka podala 4. marca 2022 predsedovi okresného súdu a predsedovi krajského súdu sťažnosti na prieťahy podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predseda krajského súdu prípisom z 22. marca 2022 a predseda okresného súdu prípisom z 5. apríla 2022 vyhodnotili sťažnosti ako nedôvodné.

5. Najvyšší správny súd uznesením z 21. apríla 2022 vyslovil, že nesúhlas krajského súdu s postúpením veci je dôvodný, preto na konanie a rozhodnutie o návrhu sťažovateľky určil ako kauzálne príslušný okresný súd.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje tým, že okresný súd v jej veci nepostupoval správne, keďže o jej návrhu mal sám rozhodnúť. Podľa sťažovateľky s nesprávnosťou postupu okresného súdu v súvislosti s postúpením veci sa stotožnil krajský súd, ako aj najvyšší správny súd. Zároveň argumentuje tým, že konanie v jej veci je zdĺhavé a o jej návrhu na neodkladné opatrenie nebolo rozhodnuté v zákonnej lehote „do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia“ v zmysle § 328 ods. 2 CSP.

7. Podľa sťažovateľky konanie o jej návrhu nevykazuje osobitnú skutkovú ani právnu zložitnosť a svojím správaním dĺžku konania zásadnejšie neovplyvnila. Celková dĺžka napadnutého konania je neprimerane dlhá, čím boli porušené jej základné práva podľa čl. 12, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote v dôsledku nerozhodnutia o jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v zákonom ustanovenej lehote.

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

10. Čas na konanie bez zbytočných prietáhov spravidla nemožno vyjadriť numericky. Obvykle neexistuje časová hranica, ktorej uplynutím postup štátneho orgánu môže mať povahu prietáhov v konaní. Výnimku z tohto pravidla predstavujú konania o právach, v ktorých ústava alebo zákon ustanovujú súdu lehotu na rozhodnutie (II. ÚS 64/97). Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemožno však vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 63/00).

11. Zákonná lehota na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je 30 dní (§ 328 ods. 2 CSP). Z hľadiska významu ide o poriadkovú, resp. inštruktívnu procesnú lehotu. Začiatok plynutia lehoty na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je vo všeobecnosti viazaný na doručenie úplného návrhu, ktorý spĺňa kritériá podľa § 326 CSP. Pri neúplnom návrhu začína zákonná lehota plynúť až odstránením väd, ktoré bránia pokračovaniu v konaní (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1116.).

Z právnej úpravy lehôt, v ktorých má byť rozhodnuté o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, teda vyplýva, že tieto lehoty majú (iba) poriadkový, inštruktívny charakter. Ide teda o lehoty, v rámci ktorých má byť príslušné rozhodnutie vydané, pokiaľ je to možné. Nedodržanie týchto lehôt nie je sankcionované a nepredstavuje procesnú vadu konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 286/2013).

12. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri posúdení, či došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd prihliada síce na lehoty, ktoré sú uvedené v ústave alebo v zákone, ale ich nedodržanie nepovažuje automaticky za porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci (napr. I. ÚS 16/02, II. ÚS 190/2014, II. ÚS 734/2014,

II. ÚS 594/2021). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s dôrazom na lehoty uvedené v zákone. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci sa totiž ani v týchto prípadoch postup dotknutého orgánu verejnej moci nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

13. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

14. Toto konanie o nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúce v uložení navrhovaných opatrení odporcovi (zákaz vyžadovať od sťažovateľky podrobenie sa očkovaniu proti ochoreniu COVID-19 a s tým súvisiacich ďalších opatrení) nie je stálou súčasťou štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov s ustálenou judikatúrou. *V danom prípade teda vzhľadom na špecifický predmet sporu ide skôr o právne zložitejšiu vec.* Pri hodnotení podľa kritéria správania sťažovateľky ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka na základe výzvy okresného súdu dopĺňala návrh na začatie konania a jeho petit. V okolnostiach danej veci poukazuje ústavný súd aj na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej požiadavka na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (napr. I. ÚS 122/04, II. ÚS 146/06, II. ÚS 186/2010). Napriek tomu, že nedostatky náležitostí návrhu samy osebe nemôžu ospravedlniť nečinnosť okresného súdu ani urobiť sťažovateľku zodpovednou za vzniknuté prietahy, v danom prípade je však evidentné, že okresný súd sa snažil v podstate priebežne odstrániť nedostatky žalobného návrhu, teda sťažovateľka v danej veci tak v určitej miere prispela k celkovej dĺžke napadnutého konania.

15. K samotnej dĺžke napadnutého konania ústavný súd podotýka, že ju vo vzťahu k okresnému súdu zatiaľ nemožno považovať za takú, ktorá by bola zjavne neprimeraná. Okresnému súdu mohol ústavný súd vytknúť iba nesústreďený postup o postúpení veci krajskému súdu v súvislosti s určením vecnej príslušnosti súdu, avšak tento zistený ojedinelý prietah v napadnutom konaní nemá charakter takého ústavne významného pochybenia v postupe okresného súdu, na základe ktorého by reálne mohol ústavný súd dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky. Skutočnosť, ktorú ústavný súd pri rozhodovaní vo veci ústavnej sťažnosti zohľadnil, spočíva v samotnom predmete sporu. Postup okresného súdu nebol síce optimálny, avšak formulovaný záver okresného súdu o jeho vecnej nepríslušnosti na konanie o návrhu sťažovateľky korigovaný krajským súdom a najvyšším správnym súdom ústavný súd nepovažuje v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci za pochybenie takej intenzity, na základe ktorého by bolo možné dospieť reálne po prípadnom prijatí tejto časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie k záveru o tom, že v dôsledku tohto pochybenia došlo v napadnutom konaní k porušeniu základného práva sťažovateľky

na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. V súvislosti s namietaným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 S 37/2022 ústavný súd poznamenáva, že vec bola krajskému súdu postúpená prípisom okresného súdu zo 14. februára 2022. Krajský súd po posúdení veci vyslovil nesúhlas s postúpením veci a po necelých dvoch týždňoch spis predložil najvyššiemu správneému súdu. Lehota na rozhodnutie pred krajským súdom nebola neprimeraná.

Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom najvyššieho správneho súdu a poukazuje na to, že konanie vedené pod sp. zn. 1 S Komp 20/2022 na najvyššom správnom súde trvalo necelé 2 mesiace. Ústavný súd nevyhodnotil dĺžku konania pred najvyšším správneým súdom za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vnímajúc povahu a dĺžku samotného napadnutého konania, ktorú ústavný súd posudzuje v súvislosti so sťažovateľkou označeným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavovala (ku dňu podania ústavnej sťažnosti) 4 a pol mesiaca, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia nie je neprimeraná.

18. Na základe uvedeného ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol.

19. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy, avšak bez toho, aby špecifikovala, ktoré z jednotlivých práv zaručených týmto článkom malo byť napadnutými postupmi všeobecných súdov porušené. Vo vzťahu k predmetnému základnému právu pritom sťažovateľka nepredniesla žiadnu osobitnú argumentáciu, ale jeho porušenie vyvodzuje rovnako ako v prípade namietaného porušenia práv podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru iba zo skutočnosti, že o jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo rozhodnuté v zákonnej lehote. Dôvody, na základe ktorých bol prijatý záver, že k zásahu do práv sťažovateľky (podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nedošlo a ústavná sťažnosť bola preto v tejto časti vyhodnotená ako zjavne neopodstatnená, už ústavný súd v predchádzajúcej časti tohto uznesenia podrobne vysvetlil. Na základe uvedeného preto ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

20. Sťažovateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v petite svojej ústavnej sťažnosti síce všeobecným spôsobom označila porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ako aj postupom krajského súdu a najvyššieho správneho súdu, avšak bez toho, aby z obsahu ústavnej sťažnosti vyplývalo, akým spôsobom sa všeobecné súdy mali dopustiť porušenia základného práva zaručeného v sťažovateľkou označenom článku ústavy, čím svoju ústavnú sťažnosť v súvislosti s namietaným porušením čl. 12 ods. 1 ústavy neodôvodnila.

21. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane uviedol, že je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo čo najpresnejší opis skutkového stavu a najmä logickú právnu argumentáciu, na základe ktorej možno konštatovať existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom či rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a porušením v ústavnej sťažnosti označených práv garantovaných ústavou, resp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ktorého vyslovenia sa sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti domáha (IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 574/2018, II. ÚS 346/2021, II. ÚS 443/2021).

22. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy neobsahuje zákonom predpísané náležitosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to konkrétne skutkové a právne dôvody porušenia označeného článku ústavy, ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

23. Toto rozhodnutie ale nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade nečinnosti okresného súdu v ďalšom priebehu napadnutého konania sa sťažovateľka môže obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou.

24. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu